

Rapport

Naar gelijkwaardige paralympische topsport

Door de ogen van de paralympische
topsporter

Naar gelijkwaardige paralympische topsport

Door de ogen van de paralympische
topsporter

Met ondersteuning van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Mulier Instituut

Maaïke Heerschop

Lisanne Balk

Agnes van Suijlekom

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 2 mei 2024

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Begrippen

Begrippen

Paralympische topsport

Het hoogste niveau van sportcompetitie voor sporters met lichamelijke, visuele of intellectuele beperkingen. Deze sporters nemen deel aan sportevenementen zoals de Paralympische Spelen. Onder de paralympische topsport vallen de sporten die voldoen aan de richtlijnen van het

Internationaal Paralympische Comité. Momenteel zijn er 21 sporten die aan deze richtlijnen voldoen.

Classificatie

Een rangschikking in klassen van gelijkwaardige beperkingen in relatie tot een sport.

Inhoudsopgave

Naar gelijkwaardige paralympische topsport

1	Inleiding	7
1.1	Ontstaan en opkomst paralympische topsport	7
1.2	Paralympische topsport in Nederland	7
1.3	Advies NLsportraad	8
1.4	Doelstelling	9
1.5	Vraagstelling	9
2	Onderzoeksmethode	10
2.1	Hoofdvraag en deelvragen	10
2.2	Interviews en focusgroep	10
3	Resultaten	12
3.1	De sporters en hun topsport	12
3.2	Gelijkheid en gelijkwaardigheid	12
3.3	Aantrekkelijkheid	14
3.4	Classificaties	16
3.5	Evenementen	17
4.1	Conclusie	19
4.2	Interpretatie	20
4.3	Aanbevelingen	21

Naar gelijkwaardige paralympische topsport

Inleiding

De paralympische topsport groeit en krijgt steeds meer aandacht in media, onderzoek en beleid. Toch blijft er een kloof bestaan tussen de posities van olympische en paralympische topsporters, met name op het gebied van media-aandacht en bekendheid bij het grote publiek.

Het doel van dit onderzoek is om de mening van paralympische topsporters over de huidige gelijkwaardigheid van de paralympische en olympische topsport te achterhalen. En hun ideeën om de paralympische topsport aantrekkelijker te maken voor fans, media en sponsors, als een stap naar gelijkwaardigheid.

Probleemstelling

Hoe kan de paralympische topsport volgens de paralympische topsporter aantrekkelijker worden gemaakt?

Conclusies

- Volgens de paralympische topsporters is de paralympische topsport niet gelijk en gelijkwaardig aan de valide topsport, maar is er een inhaalslag gaande.
- Zichtbaarheid en bekendheid zijn cruciaal voor de aantrekkelijkheid. En andersom zou een grotere aantrekkelijkheid van de paralympische topsport de zichtbaarheid en het bereik ten goede komen. Daarom moet volgens de paralympische topsporters vooral eerst worden ingezet op meer media-aandacht.
- Vereenvoudiging van de classificatiecategorieën zou helpen. En para- en valide sportevenementen combineren kan de aantrekkelijkheid vergroten.

Aanbevelingen

- Ondersteun de paralympische topsporters: bij zowel trainingen en wedstrijden als media-optredens.
- Organiseer meer topsportevenementen voor valide én paralympische topsporters: dit vergroot de zichtbaarheid en aantrekkelijkheid van de paralympische topsport.
- Denk na over aanpassingen om de paralympische topsport zichtbaarder en begrijpelijker te maken: de vele klassen zijn soms lastig te begrijpen.
- Luister naar de paralympische topsporters: zij hebben veel ideeën voor hoe we de sport gelijkwaardiger kunnen maken.

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de achtergrond en aanleiding van het onderzoek, waaronder het advies van de Nederlandse Sportraad over de paralympische topsport. Vervolgens gaan we in op de doelstelling en vraagstelling van het onderzoek.

1.1 Ontstaan en opkomst paralympische topsport

De paralympische topsport is tegenwoordig niet meer weg te denken uit de samenleving. Maar waar de oorsprong van de olympische topsport teruggaat tot ver in de klassieke oudheid, ligt die van de paralympische topsport slechts een kleine zeventig jaar achter ons.

Ludwig Guttman, een arts tijdens de Tweede Wereldoorlog (Legg, 2018), zag het belang van bewegen tijdens het revalidatietraject van gewonde oorlogsveteranen (met ruggengraatverwondingen) en organiseerde sportwedstrijden voor deze veteranen (Silver, 2012).

Deze wedstrijden groeiden uiteindelijk uit tot de *Stoke Mandeville Games*. De negende editie daarvan werd in 1960 gehouden in Rome, waar ook de Olympische Spelen dat jaar werden georganiseerd. Achteraf wordt deze editie gezien als de eerste editie van de Paralympische Spelen. In de edities die volgden, sloten steeds meer sporters met andere beperkingen aan, zoals visuele beperkingen of amputaties van ledematen.

In 1988 werden de Paralympische Spelen voor het eerst op dezelfde locaties als de Olympische Spelen georganiseerd. In 2001 tekenden het Internationaal Paralympisch Comité (IPC) en het Internationaal Olympisch Comité (IOC) een officiële overeenkomst. Daardoor worden de Paralympische Spelen nu altijd kort na de Olympische Spelen gehouden en maken ze van dezelfde locaties en faciliteiten gebruik (Legg, 2018). Vanaf dat moment kent de paralympische topsport een gestage groei.

In de afgelopen jaren werden de Paralympische Spelen steeds zichtbaarder in de media. Zo bekeken 3,8 miljard mensen de Londense Paralympische Spelen (2012) en 4.1 miljard mensen die in Rio (2016) (Kirakosyan & Seabra, 2018). Daarnaast groeit het onderzoek naar de paralympische topsport en richten steeds meer landen zich in hun (top)sportbeleid op het optimaliseren van paralympische successen (Pankowiak, Brockett, De Bosscher, & Westerbeek, 2022).

1.2 Paralympische topsport in Nederland

In Nederland worden de paralympische topsport en de valide topsport in hetzelfde beleidsplan beschreven en hebben zij daarin dezelfde doelen. In 2023 presenteerden het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS),

NOC*NSF en de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) [het strategisch kader topsport 2032](#). In deze langetermijnvisie staat het vergroten van de maatschappelijke waarde van topsport in Nederland als de belangrijkste ambitie beschreven.

In dit beleidsdocument spreken zij over ‘de topsport’, die bestaat uit de valide topsport- en opleidingsprogramma’s, de top-teamsportcompetities, de commerciële topsportteams en -organisaties én de paralympische topsport (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2023). Paralympische topsport staat dus op papier naast de valide topsport.

Maar de posities van de olympische topsporters en de paralympische topsporters liggen nog mijlenver uit elkaar. Zo is er weinig media-aandacht voor de paralympische topsporters en zijn Europese en Wereldkampioenschappen voor de paralympische topsport vaak onbekend bij het grote publiek. De vraag is dus of voor paralympische en valide topsport dezelfde doelen en ambities kunnen gelden.

1.3 Advies NLsportraad

Op verzoek van de minister voor Medische Zorg en Sport schreef de Nederlandse Sportraad een [adviesplan](#) over hoe de paralympische topsport zich verder kan ontwikkelen en welke rol de Nederlandse overheid daarbij kan spelen (NLsportraad, 2022). De sportraad noemt paralympische topsporters ‘rolmodellen’:

‘Zij laten de samenleving zien wat het betekent om grenzen te verleggen en mee te doen in de maatschappij. Door topsportprestaties te leveren met hun beperking bereiken zij de wereldtop. Daarmee zijn paralympische sporters een inspiratiebron voor mensen met en zonder beperking.’

De paralympische topsport is volgens de sportraad al geïntegreerd bij NOC*NSF en sportbonden, waardoor gelijke faciliteiten zijn gerealiseerd. Toch moet er volgens hen nog veel gebeuren voordat paralympische topsporters dezelfde positie hebben als de olympische topsporters en we hen in beleid onder dezelfde noemer kunnen beschrijven.

De positie van de paralympische topsport is volgens de sportraad nu gelijk aan die van de olympische topsport. Hiermee bedoelen ze dat voor de paralympische topsport nu gelijke faciliteiten zijn gerealiseerd. Maar dat is niet voldoende: we moeten volgens de sportraad streven naar een *gelijkwaardige* positie van paralympische topsporters.

Het gebrek aan gelijkwaardigheid zien we bijvoorbeeld terug in de deels onzichtbare financieringsstromen voor paralympische topsport en het gebrek aan media-aandacht. Gelijkwaardig betekent volgens de sportraad dat er juist specifieke voorzieningen zijn en specifieke aandacht waar nodig. Er moet bijvoorbeeld meer focus komen op de integratie van de paralympische topsport in reguliere

sportevenementen en op media-aandacht voor de paralympische topsport. De sportraad stelt dat alleen op die manier de paralympische topsport net zo volwassen en krachtig zal worden als de olympische.

Het advies van de sportraad gaat onder andere over de doorstroming van de breedtesport naar de topsport, de professionalisering van classificaties, de zichtbaarheid bij media en evenementen en de gelijkwaardige positie van topsporters. Het streven naar gelijkwaardigheid vraagt om meer focus op de paralympische topsport. De paralympische topsport aantrekkelijker maken, voor zowel fans als media en sponsors, is een stap in de richting van gelijkwaardigheid.

1.4 Doelstelling

We brengen in dit onderzoek in beeld hoe paralympische topsporters denken over de huidige gelijkwaardigheid van de para- en de valide topsport. En waar zij kansen zien om de paralympische topsport aantrekkelijker te maken voor fans, media en sponsors. Hiermee kan een stap richting gelijkwaardigheid worden gezet.

1.5 Vraagstelling

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

Hoe kan de paralympische topsport volgens de paralympische topsporter aantrekkelijker worden gemaakt?

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de hoofd- en deelvragen en de onderzoeksmethode van het onderzoek. In hoofdstuk 3 beschrijven we de resultaten, verdeeld over vijf thema's. In hoofdstuk 4 geven we de belangrijkste conclusies, vergelijken we dit onderzoek met eerdere onderzoeken, en doen we aanbevelingen voor beleidsmakers en stakeholders.

Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk formuleren we de hoofd- en deelvragen van dit onderzoek. Vervolgens beschrijven we hoe we respondenten hebben geworven en data hebben verzameld.

2.1 Hoofdvraag en deelvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek is: **'Hoe kan de paralympische topsport volgens de paralympische topsporter aantrekkelijker worden gemaakt?'**

Om de hoofdvraag te beantwoorden hebben we de volgende deelvragen geformuleerd:

- Hoe denkt de paralympische topsporter over gelijkwaardigheid van de paralympische topsport aan de valide topsport? En wanneer dit niet gelijkwaardig is, wat moet er gebeuren om dit te realiseren?
- Hoe denkt de paralympische topsporter over het combineren van valide topsportevenementen met paralympische topsportevenementen? Wat zijn hiervan de voor- en nadelen?
- Wat vindt de paralympische topsporter van het classificatietraject voor de paralympische topsporter? In hoeverre kunnen hierin aanpassingen worden gedaan?

Om deze vragen te beantwoorden hebben we interviews en een focusgroepgesprek gehouden met paralympische topsporters.

2.2 Interviews en focusgroep

Werving

We nodigden 31 paralympische topsporters uit om deel te nemen aan dit onderzoek. Van zestien paralympische sporters ontvingen we reactie dat ze mee wilden doen aan het onderzoek. Uiteindelijk planden we met veertien sporters een interview in. Binnen één tak van sport wilden meerdere sporters meedoen aan het onderzoek. Daarom besloten we deze vier sporters in een focusgroepsgesprek te spreken.

Toestemming

Voorafgaand aan de interviews en het focusgroepsgesprek hebben alle paralympische topsporters schriftelijke of mondelinge toestemming gegeven voor deelname aan het onderzoek.

Dataverzameling

We hebben tien semigestructureerde interviews gehouden en één semigestructureerd focusgroepsgesprek. De gesprekken hebben we gevoerd van juni tot en met december 2023.

Voor gesprekken gebruikten we een leidraad met daarin verschillende thema's die bij de onderzoeksvragen van het onderzoek hoorden. We vroegen de sporters naar:

- achtergrondinformatie (welke sport, hoe lang al topsport, hoe gestart met topsport);
- hoe ze denken over het aantrekkelijker en gelijkwaardiger maken van de paralympische sport;
- wat voor rol de media voor hen en de paralympische sport kan spelen bij het aantrekkelijker en gelijkwaardiger maken;
- hoe ze denken over het combineren van evenementen met de valide topsport;
- het classificatietraject en mogelijke aanpassingen hierin.

De sporters konden aangeven of ze het gesprek face-to-face of online wilden voeren. Uiteindelijk voerden we vier gesprekken online en zeven gesprekken face-to-face.

Analyse

We hebben alle gesprekken opgenomen met audioapparatuur en vervolgens woordelijk uitgewerkt. De transcripten van de gesprekken hebben we gecodeerd en thematisch geanalyseerd. Voor deze analyse hebben we software voor kwalitatieve data-analyse gebruikt: MAXQDA (versie 24.0.0). We illustreren de resultaten in het rapport met enkele citaten.

Resultaten

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van dit onderzoek per onderwerp: gelijkheid en gelijkwaardigheid, aantrekkelijkheid, classificaties en evenementen.

3.1 De sporters en hun topsport

De veertien paralympische topsporters (vijf mannen, negen vrouwen) die we hebben gesproken, beoefenen de volgende paralympische sporten:

- > para-wielrennen;
- > para-tafeltennis;
- > para-zwemmen;
- > para-roeien;
- > para-snowboarden;
- > rolstoeltennis;
- > para-judo;
- > para-handboogschieten;
- > zitvolleybal/

De paralympische topsporters die we spraken, hebben verschillende beperkingen, waaronder visuele beperkingen, verminderde kracht in één of meerdere ledematen en een dwarslaesie. De mate van beperking verschilt per sporter. Zo heeft de ene sporter licht krachtverlies en de andere een volledig verlamd onderlichaam.

3.2 Gelijkheid en gelijkwaardigheid

We vroegen de paralympische topsporters naar hun mening en ideeën over de huidige gelijkwaardigheid van de paralympische topsport aan de valide topsport.

Niet gelijk én niet gelijkwaardig

Nagenoeg alle respondenten benoemen dat zij de paralympische topsport niet gelijkwaardig vinden aan de valide topsport. Daarnaast benoemen ze dat de paralympische topsport niet gelijk is aan de valide topsport.

Gelijk en gelijkwaardig

Gelijk gaat over mensen op dezelfde manier behandelen. In de context van dit onderzoek gaat het dan om dezelfde voorzieningen en aandacht voor zowel de valide topsport als de paralympische topsport.

Gelijkwaardig gaat over dat er verschillen zijn tussen mensen, maar dat zij wel met gelijke waarde behandeld worden. In de context van dit onderzoek gaat het dan om specifieke voorzieningen en aandacht voor de paralympische topsport waar nodig.

Hun mening over gelijkheid ondersteunen ze vooral met voorbeelden over verschillen in inkomsten tussen de paralympische topsport en de valide topsport:

'Kijk, ik verdien 15.000 euro voor mijn gouden medaille, en een valide sporter 30.000 euro. En een valide sporter die verdient nog 5 tot 8 ton per jaar. Ik krijg 30.000 per jaar. Dat is niet gelijk.'

Het gebrek aan gelijkheid tussen de paralympische en de valide topsport heeft volgens ongeveer de helft van de sporters te maken met hoe de bond met de paralympische topsporters omgaat:

'Maar ook binnen onze sportbond. Als ik kijk naar het niveau, het is echt een ondergeschoven kindje. Er is gewoon geen aandacht voor. Het voelt voor ons alsof wij een verplichting zijn. Maar hun main aandachtspunt is wel echt de valide kant van de sport. Want dat brengt de aandacht, het geld en dat soort dingen binnen.'

Deze sporters voelen zich dus achtergesteld bij hun eigen bond.

Paralympische topsport bevindt zich in inhaalfase

Ongeveer de helft van de paralympische topsporters vindt dat de ontwikkeling van de paralympische topsport achter die van de valide topsport aanloopt. Op dit moment is de paralympische topsport dan dus niet gelijk of gelijkwaardig aan de valide topsport.

De valide topsport groeide eerder dan de paralympische topsport. Zo waren de Olympische Spelen er bijvoorbeeld veel eerder dan de Paralympische Spelen. Hierdoor loopt de ontwikkeling van de paralympische topsport volgens de sporters achter.

Een voorbeeld dat de sporters hierbij geven, is dat zij vinden dat er nog veel minder paralympische sporters als voorbeelden of rolmodellen bekend zijn. Hierdoor leren kinderen met een beperking pas op latere leeftijd hun sport kennen en beginnen ze ook later met sporten, volgens de respondenten. Valide sporters zijn zo op jongere leeftijd beter in hun sport dan paralympische sporters, waardoor het niveau van de valide sport op jongere leeftijd al hoog ligt.

Een aantal sporters denkt dat de bekendheid van de paralympische topsport in de maatschappij zal groeien wanneer de ontwikkeling van de paralympische topsport doorzet, zoals dat ook gebeurde met de valide topsport. Een derde van de paralympische topsporters vindt het niet gek dat de paralympische topsport in het algemeen nog achterloopt ten opzichte van de valide topsport en dat we in de paralympische topsport steeds meer progressie in niveau zien:

'Ik denk wel dat [paralympische] sporters steeds beter begeleid worden. Als je kijkt naar de tijden in Rio en in Tokio bijvoorbeeld op een 100 meter, het is allemaal sneller geworden. Dus ja, het wordt steeds professioneler.'

Meer ondersteuning nodig dan valide topsporters

Bijna alle paralympische topsporters geven aan dat zij meer ondersteuning nodig hebben. Vooral in de vorm van menskracht. Een para-roeier noemt bijvoorbeeld dat er iemand nodig is om de boot te tillen. Een para-zwemmer met een visuele beperking geeft aan dat er altijd iemand nodig is om op haar hoofd te tikken als ze bij de rand van het bad is: **'Ik moet bij elke training getapt worden. Dus twee mensen aan de badrand die mij op mijn hoofd tikken als ik bij het keerpunt ben. Dat is niet te doen als je 20 uur per week zwemt.'**

De mate waarin de paralympische topsporters deze extra ondersteuning ervaren, verschilt. Zo lijkt hier bij sporten als rolstoeltennis en para-roeien wel sprake van te zijn, maar ontbreekt de extra ondersteuning nog bij de andere sporten waar we sporters van spraken. Hierdoor trainen de paralympische topsporters van deze sporten minder, omdat zij simpelweg de extra hulp missen om te kunnen trainen.

Streven we naar gelijkwaardigheid (dus specifieke voorzieningen en aandacht voor sporters waar zij dat nodig hebben), dan moet er dus meer ondersteuning komen voor de paralympische topsporters.

3.3 Aantrekkelijkheid

Om te zorgen voor gelijkwaardigheid van de paralympische topsport aan de valide topsport, zal de paralympische topsport aantrekkelijker voor fans moeten worden. Dan worden ook het bereik en de bekendheid groter. En andersom: wanneer het bereik en de bekendheid toenemen, wordt de paralympische topsport aantrekkelijker voor het grote publiek, de sporters, media en sponsors.

We vroegen de paralympische topsporters hoe we volgens hen de paralympische topsport aantrekkelijker kunnen maken.

Eerst bereik en bekendheid nodig om kijkers aan je sport te binden

Het merendeel van de paralympische topsporters geeft aan dat de paralympische topsport eerst bekender moet worden en een groter bereik moet krijgen, willen meer mensen paralympische sporten gaan volgen. Hierna kan de sport gelijkwaardiger worden, omdat specifieke aandacht en voorzieningen daarna logischerwijs volgen, volgens de respondenten.

Meer bekendheid creëren voor de paralympische topsport zit volgens de sporters in drie dingen: media-aandacht, voorlichting over het parasportaanbod en informatie voor kijkers van de paralympische sport.

Alle sporters zien media-aandacht als één van de belangrijkste punten om de aantrekkelijkheid van paralympische sport te vergroten. Meer aandacht op sociale media, vaker op televisie komen en grotere mediacampagnes rond de paralympische sporters zouden volgens hen bijdragen aan meer bekendheid.

Verder vinden de sporters dat er weinig voorlichting is over het parasportaanbod. Voor beginnende sporters moet volgens de paralympische topsporters veel duidelijker zijn welk sportaanbod er is. Een zitvolleybalster geeft aan dat het hierin ook goed zou zijn als een behandelend arts van een revalidatietraject het advies zou geven om te gaan sporten. Daarbij zou een goed overzicht van welke sporten iemand kan doen ook helpen:

'Als ik naar mezelf kijk, hiervoor was ik ook al topsporter in de valide versie van de sport. Bij mij was mijn sport nooit bekend, ook niet toen ik geopereerd moest worden. En toch denk ik dat het als arts dan ook wel belangrijk is om dan ook je patiënt te helpen en te laten zien van joh het houdt hier niet op.'

Daarnaast vinden de sporters dat er meer informatie over de parasporten voor de kijkers en volgers moet zijn. Op sportevenementen kan informatie over de regels en tactiek van de paralympische topsport veel bijdragen aan het begrip ervan. Ook zou meer informatie over beperkingen in het algemeen de paralympische topsport toegankelijker maken volgens de sporters. Volgens hen moet de paralympische topsport bijvoorbeeld beter vindbaar zijn op internet.

Paralympische topsporters moeten zichtbaarder zijn in de media

Alle paralympische topsporters zien media als belangrijkste focuspunt voor het vergroten van de bekendheid en het bereik. Zij vinden dat er nu te weinig aandacht voor de paralympische topsport is op televisie en op sociale media:

'Ja en dus die rolmodellen iets meer naar voren brengen, met af en toe een gaaf verhaal. Bijvoorbeeld wat je hebt van de NOS over de spelen, daar komen van die recaps voorbij. Filmpjes waarin alleen valide toppers voorbij kwamen. Dat vond ik echt heel stom.'

'Met het EK was er helemaal niks. Helemaal niks. Zelfs niet dat we een bronzen medaille hadden gewonnen. Toen dacht ik, nou dat is de eerste bronzen medaille voor de parasporters in hele lange tijd. In je eigen land. Dan had je toch iets kunnen vermelden. Op Instagram, Facebook, wat dan ook.'

Ondersteuning bij zichzelf presenteren via sociale media

Het merendeel van de sporters benoemt dat zij hun sociale media allemaal zelf moeten bijhouden. Daarbij benoemen de meeste sporters dat ze niet goed weten hoe je jezelf het best presenteert op sociale media.

Zichtbaar(der) zijn op sociale media biedt op verschillende manieren kansen voor paralympische topsporters. Zo benoemen ze dat zichtbaarheid op sociale media je bekendheid vergroot, wat ervoor kan zorgen dat je makkelijker sponsors werft of dat je vaker gevraagd wordt voor evenementen.

Ze geven bijna allemaal aan dat ze hier ondersteuning bij nodig hebben, omdat ze hier zelf geen tijd voor of kennis over hebben: **'Want ik vind het ook heel moeilijk, een klein beetje steun daarin is wel fijn. Want wij zijn sporters, wij zijn geen IT-specialisten.'**

Volgens een aantal paralympische topsporters krijgen valide topsporters meer ondersteuning en hulp bij zichzelf presenteren via sociale media, bijvoorbeeld in de vorm van cursussen.

3.4 Classificaties

We vroegen de sporters naar hun meningen en ideeën over het huidige classificatietraject binnen hun sport en naar eventuele aanpassingen hierin.

Classificatietraject

Het indelen van sporters in klassen met gelijkwaardige beperkingen in relatie tot hun sport.

Uiteenlopende meningen over huidige classificatietraject

Meer dan de helft van de paralympische topsporters vindt het huidige classificatietraject binnen hun sport goed en eerlijk. Voor de sporters zelf zijn de scores of toekenningen die ze krijgen vaak goed te begrijpen. Een groot deel van hen ziet wel dat het classificatietraject moeilijk te begrijpen is voor buitenstaanders.

'Ik heb op het WK een dag met mama op de tribune gezeten. Het heeft gewoon een dag geduurd voordat ik haar de classificaties goed kreeg uitgelegd. "Waarom is dat dan een zeven?", "Waarom serveert die dan weer met één hand?", vroeg ze dan.'

Een groot deel van de sporters maakte dit soort opmerkingen over het classificatietraject binnen hun sport.

Een klein deel van de paralympische topsporters benoemt dat zij het huidige classificatietraject te streng vinden. Sommige sporters vallen buiten de boot. Zo krijgen zitvolleybalspelers een bepaald aantal punten op basis van hun handicap. Vervolgens worden spelers op basis van deze punten in twee groepen verdeeld en mag een team van de ene groep (de grijze categorie) maar één speler in het veld hebben en van de andere groep (de zwarte categorie) vijf spelers. Een zitvolleybalspeler zegt hierover:

'Ik vind het persoonlijk best wel streng. Ik gebruik mijn been niet. Ik mag en kan niet meer staand volleyballen en toch kan het zijn dat ik buiten de boot val hiervoor. Dat je zo meteen niet mag. Dat is wel gek. Ik gebruik mijn been niet. Er zijn er bij ons die wel, ondanks hun beperking, twee benen kunnen gebruiken die zwart gekleurd zijn.'

Het classificatiebeleid is dus soms voor de topsporters zelf lastig te accepteren. Een topsporter kan buiten de boot vallen vanwege een indeling in een bepaalde klasse.

Minder classificaties zou de sport aantrekkelijker maken

Nagenoeg alle sporters vinden dat er te veel klassen zijn om de paralympische topsport begrijpelijk te houden voor buitenstaanders. Volgens de sporters zou het begrijpelijker maken van de classificaties de aantrekkelijkheid van de paralympische topsport ten goede komen. En dat doe je volgens nagenoeg alle sporters door het aantal klassen te verminderen. Het gevolg daarvan kan zijn dat de paralympische topsportwereld harder wordt. Zo zegt een van de sporters:

'Ook in de valide sportwereld zijn er enorme verschillen. Als jij 1,65 bent kan je nooit de beste worden in de NBA. Daar gaat ook niemand over zeuren. Dus ik vind het een heel gehandicapt concept dat we zeggen dat het eerlijk moet zijn. Want het is nooit eerlijk. Want uiteindelijk ligt er nu een lijn vanaf waar het de andere klasse is. Die heeft ook maar iemand daar neergegooid. Dus degene die daar goud wint, hangt af van die lijn die daar is neergekwakt door iemand. Is dat dan eerlijk? Topsport is überhaupt niet eerlijk.'

Een andere sporter vindt dat minder classificaties de paralympische topsport exclusiever zouden maken en vindt dat terecht:

'De parasport is voor iedereen. De paralympische topsport niet.'

3.5 Evenementen

Ongeveer de helft van de paralympische topsporters geeft aan dat binnen hun sport grote evenementen gecombineerd zijn met valide-topsportevenementen.

Bij het para-roeien, para-zwemmen, rolstoeltennis en para-handboogschieten worden (bijna) alle grote sportevenementen gecombineerd met de valide topsport. Bij para-judo en para-triatlon gebeurt dat soms, bij zitvolleybal en para-snowboarden niet of nauwelijks.

Alle paralympische sporters zijn positief over het combineren van sportevenementen van de valide met de paralympische topsport. Volgens de sporters trekt de valide topsport aandacht en brengt het daarom veel bezoekers

met zich mee. Deze bezoekers maken zo laagdrempelig kennis met de paralympische topsport, wat zorgt voor meer bekendheid en zichtbaarheid:

'Ik denk dan nu gelijk aan het Golf, de KLM Open. Als je daar dan aangepast sporten ook bij zet, weet je, dan kan je die evenementen combineren, dat kost minder geld en heb je meer aandacht. Dat zou ook zeker voor de zomersporten wel echt heel cool zijn.'

Een para-roeier geeft aan dat in het roeien bijna alle evenementen al gecombineerd zijn. De Paralympische Spelen vindt hij miezerig voelen, omdat er dan ineens veel minder roeiers zijn dan bij bijvoorbeeld een World Cup:

'Zo lang als ik roei, zijn alle roei-evenementen gecombineerd. Het enige niet-gecombineerde evenement dat we hebben zijn de Paralympische Spelen. Dat voelt altijd een soort van miezerig.'

Conclusie & aanbevelingen

In dit hoofdstuk geven we de belangrijkste conclusies uit de gesprekken met paralympische topsporters over de gelijkwaardigheid van de paralympische topsport. We doen naar aanleiding van deze conclusies ook een aantal aanbevelingen.

4.1 Conclusie

Paralympische topsport ervaren als niet gelijkwaardig

De paralympische topsport is volgens de respondenten niet gelijk én niet gelijkwaardig aan de valide topsport. De paralympische topsporters vinden dit niet gek, want de paralympische topsport is pas later ontstaan en groot geworden. De ontwikkeling van de paralympische topsport loopt achter die van de valide topsport aan. De sporters denken dat de bekendheid van de paralympische topsport groeit wanneer deze ontwikkeling doorzet.

Om de paralympische topsport gelijkwaardiger te maken aan de valide topsport is extra ondersteuning voor de paralympische topsporters van belang. Voornamelijk in de vorm van menskracht voor bijvoorbeeld hulp bij trainingen of logistieke ondersteuning. Binnen een aantal sporten is deze vorm van extra ondersteuning aanwezig, maar binnen veel sporten nog niet.

Vooraf inzetten op media om paralympische topsport aantrekkelijker te maken

Meer bekendheid en bereik zou de paralympische topsport aantrekkelijker maken voor fans om naar te kijken. Andersom zou aantrekkelijker paralympische topsport het bereik en de bekendheid vergroten voor het grote publiek, de sporters, de media en sponsors.

Meer bekendheid en aantrekkelijkheid moet er volgens de sporters komen via meer informatie en voorlichting voor de sporters en de kijkers van de paralympische topsport. En via de media. Met name de media zien de sporters als belangrijk startpunt voor een groter bereik en meer bekendheid. De paralympische topsporters moeten hierin dan meer te zien zijn, maar daar hebben ze wel hulp bij nodig. Zij zijn gebaat bij ondersteuning om zichzelf beter te presenteren in de media.

Minder klassen zou aantrekkelijkheid ten goede komen

De paralympische topsporters zelf begrijpen het classificatietraject vaak goed, maar zij snappen hoe moeilijk het is voor buitenstaanders om de klassen te begrijpen. Minder klassen zou daarom de aantrekkelijkheid van de paralympische topsport ten goede komen. Volgens een aantal sporters is dat goed te doen.

Uiteindelijk draagt een hogere aantrekkelijkheid bij aan meer volgers en zichtbaarheid van de paralympische sport, wat uiteindelijk kan bijdragen aan het vergroten van de gelijkwaardigheid.

Sporters positief over combineren paralympische en valide evenementen

Een aantal paralympische topsporten combineert sportevenementen al met valide topsportevenementen. Alle paralympische topsporters zijn positief over het combineren van grote sportevenementen met de valide sport. Dit zorgt volgens hen voor meer bekendheid, doordat het publiek laagdrempelig kennismaakt met de paralympische topsport.

4.2 Interpretatie

Gelijkwaardigheid van de paralympische topsport aan de valide topsport houdt in dat de sport specifieke voorzieningen en aandacht krijgt waar dat nodig is. We hebben in dit onderzoek de stem van paralympische topsporter laten horen. Zij geven aan waar deze specifieke voorzieningen en aandacht zich volgens hen op moeten richten om naar een gelijkwaardigere paralympische topsport te bewegen.

Onderzoek naar waardering van paralympische topsport

Er is nog nauwelijks onderzoek gedaan naar hoe de paralympische topsporters zelf denken over gelijk of gelijkwaardig zijn aan olympische topsporters. Er is wel al onderzoek gedaan naar de sociale perceptie en waardering van de paralympische topsport door het grote publiek in vergelijking met de olympische topsport.

In deze onderzoeken werd al aangetoond dat de paralympische topsporten steeds meer waardering en erkenning krijgen, maar dat er nog ruimte voor verbetering is op onderdelen als media-aandacht, financiële ondersteuning en sociale bewustwording (Hubbard, 2010). Die aspecten noemen de paralympische topsporters ook in ons onderzoek.

Onderzoek naar beleid en investeringen in paralympische topsport

Er is ook onderzoek gedaan naar het overheidsbeleid en de overheidsinvesteringen in paralympische topsporten, in vergelijking met olympische topsporten. Daaruit bleken significante verschillen in de mate van overheidsbeleid en investeringen: de paralympische topsport ontving significant minder aandacht en financiering dan de olympische topsport (Silk & Andrews, 2012).

Stem van paralympische topsporters in eerder onderzoek

Onderzoeken waarin om de perceptie van paralympische topsporters werd gevraagd, gingen tot nu toe vooral over bijvoorbeeld de betekenis van sport voor de paralympische topsporters of de sportieve ervaring van een paralympische topsporter.

Het enige onderzoek dat we vonden waarin om de meningen van paralympische topsporters werd gevraagd en dat raakt aan het huidige onderzoek, is dat van Hutzler en Sherrill (2007). Zij onderzochten de percepties van paralympische topsporters over hun interacties met de media.

Dat onderzoek benadrukte de behoefte aan een genuanceerdere en respectvollere benadering van paralympische topsporters in de media. En dat er meer media-

aandacht zou moeten zijn (Hutzler & Sherrill, 2007). Dit raakt aan de uitkomsten van ons onderzoek, waarin de paralympische topsporters hier ook voor pleiten. Andere berichtgeving in de media kan ook bijdragen aan meer waardering voor de paralympische topsporters bij het brede publiek.

4.3 Aanbevelingen

Op basis van de conclusies van dit onderzoek formuleren we een aantal aanbevelingen voor beleidsmakers en stakeholders, om de paralympische topsport aantrekkelijker en daarmee gelijkwaardiger te maken.

Ondersteun de paralympische topsporters

De paralympische topsporters willen graag extra ondersteuning. Zowel in hun sport, bij trainingen of wedstrijden, als bij het vertegenwoordigen van zichzelf in de media. Deze ondersteuning kan ervoor zorgen dat de paralympische topsport professioneler wordt en de paralympische topsporters zichtbaarder. Dit vergroot uiteindelijk de aantrekkelijkheid van de paralympische topsport.

Organiseer meer topsportevenementen voor valide én paralympische topsporters

Alle paralympische topsporters vinden het positief om paralympische topsportevenementen te combineren met valide-topsportevenementen. Dit kan de zichtbaarheid van de paralympische topsport vergroten en daarmee de aantrekkelijkheid.

Binnen veel sporten bestaan al gecombineerde evenementen, maar het moet voor evenementorganisatoren aantrekkelijker worden om dit soort evenementen te organiseren. Daarbij valt te denken aan een subsidie voor dit soort gecombineerde evenementen voor valide én paralympische topsporters.

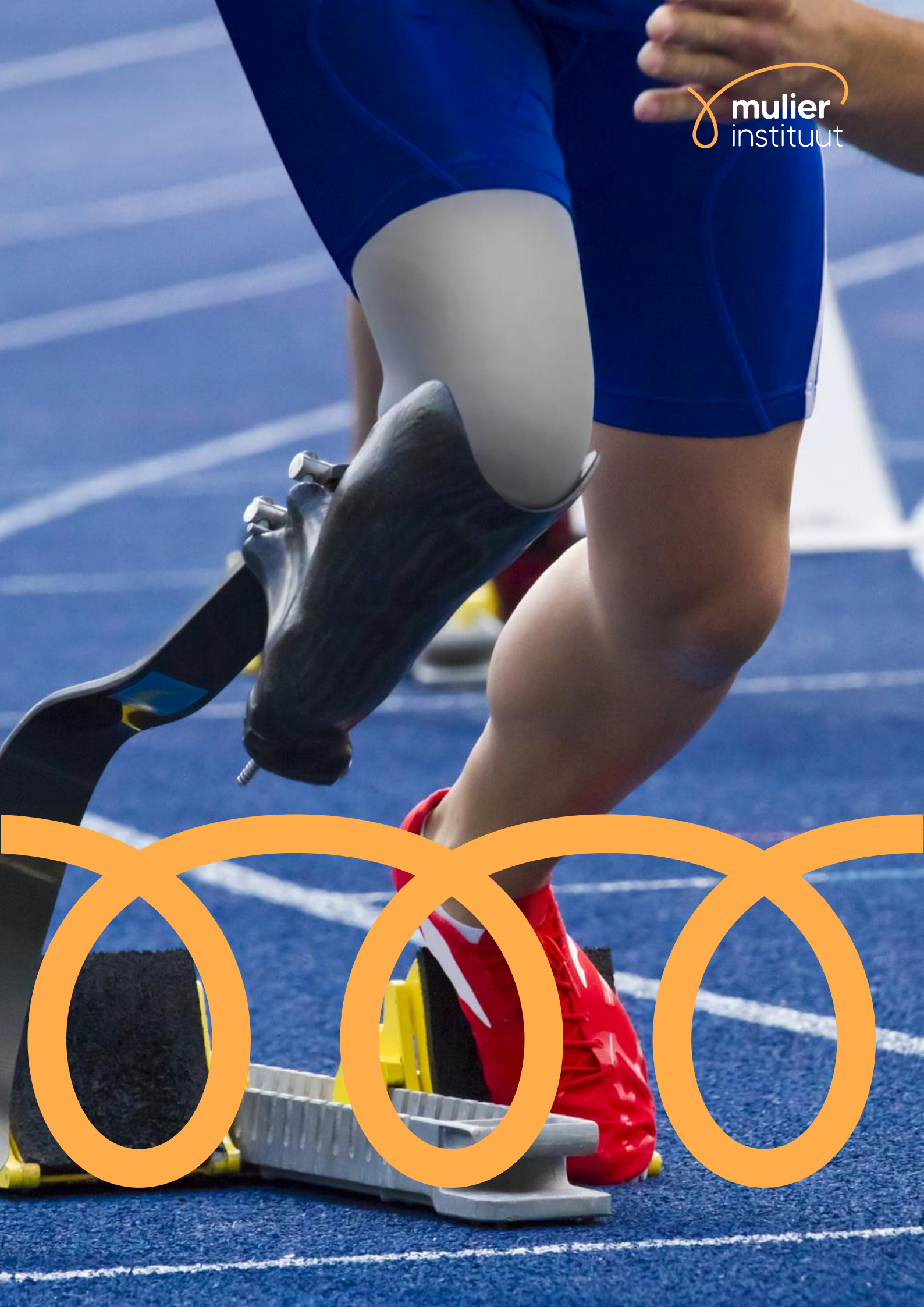
Denk na over aanpassingen om de paralympische topsport zichtbaarder en begrijpelijker te maken

Een grote meerderheid van de paralympische topsporters snapt dat de grote hoeveelheid klassen binnen de paralympische topsport de sport soms onbegrijpelijk maakt. Een mogelijke stap in de goede richting is dat het Nationale Paralympische Comité (en dus NOC*NSF) zich bij het Internationale Paralympische Comité hard maakt voor minder klassen en daarmee het aantrekkelijker maken van de paralympische topsport. Daarnaast kan NOC*NSF bijdragen door informatie en voorlichting over de paralympische topsport goed vindbaar en zichtbaar te maken.

Luister naar de paralympische topsporters

In dit onderzoek spraken we veertien enthousiaste paralympische topsporters. Zij zaten vol ideeën en kunnen als ervaringsdeskundigen goed input leveren voor het gelijkwaardiger maken van de paralympische topsport. Naast hen zijn er nog veel andere fanatieke paralympische topsporters die we nu niet spraken.

Het is daarom belangrijk dat paralympische topsporters actief worden betrokken bij beleids- en besluitvorming en dat zij voldoende vertegenwoordigd zijn in atletencommissies van bonden en NOC*NSF.

Bronnen

- Hubbard, P. (2010). Disability and the Paralympic Games. *Disability & Society*, pp. 44-52.
- Hutzler, Y., & Sherrill, C. (2007). Paralympic Athletes' Perceptions of Their Experiences With the Media. *Journal of Sports Media*, pp. 1-10.
- Kirakosyan, L., & Seabra, M. (2018). Exploring the social legacy of Paralympic Games for disabled people. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society*, pp. 136-147.
- Legg, D. (2018). Paralympic Games. History and Legacy of a Global Movement. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics*, pp. 417-425.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2023). *Topsport*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport>
- NLsportraad. (2022). *Gelijkwaardig en inclusief. Advies over de doorontwikkeling van paralympische topsport*.
- Pankowiak, A., Brockett, C., De Bosscher, V., & Westerbeek, H. (2022). National Paralympic sport policies influencing a country's Paralympic success. *Sport Policy and Politics*, pp. 435-455.
- Silk, M., & Andrews, D. (2012). Everyday heroes': Paralympian stories in the British print media before and after the 2008 Beijing Paralympic Games. *International Review for the Sociology of Sport*, pp. 499-521.
- Silver, J. R. (2012). Ludwig Guttman, Stoke Mandevilla Hospital and the Paralympic Games. *Journal of Medical Biography*, pp. 101-105.

